

Direkte integrerede elever på skolerne i Københavns Kommune

- En del af Ny i København

Information og inspiration til undervisere, ressourcepersoner og skoleledelse

Kataloget er udarbejdet af
Rambøll Management Consulting
for Børne- og Ungdomsforvaltningen
Københavns Kommune
Revideret vinteren 2021

Introduktion

PRAKSIS I KØBENHAVNS KOMMUNE

I Københavns Kommune modtages og integreres nyankomne børn og unge direkte på kommunens skoler på modtagehold eller direkte i en almenklasse. Målsætningen er, at nyankomne børn og unge integreres hurtigere i faglige og sociale fællesskaber med andre børn og unge. Det skal skabe en større chancelighed, social trivsel, faglig udvikling og derigennem give nyankomne elever de bedste forudsætninger for at blive integreret i det danske samfund.

Et væsentligt element i Ny i København er, at en del af de nyankomne elever integreres direkte i de almene klasser og får sprogstøtte i relation til den almindelige undervisning, i stedet for at starte i en modtagelsesklasse. Viden og erfaringer både nationalt og internationalt peger på, at nogle elever under de rette forudsætninger kan profitere af at blive direkte integreret i almenundervisningen.

Denne praksis fordrer, at skolerne skal skabe læringsmiljøer, hvor elever, som ikke taler dansk endnu, kan deltage, trives og udvikle sig på lige fod og sammen med alle andre elever.

Denne praksis giver også skolerne nye muligheder for at arbejde med integration som en fælles opgave og interesse blandt alle på skolen – såvel elever og forældre som skolens personale. Derfor er det både forhåbningen og forventningen, at alle kan lære noget nyt og bidrage til trivsel og læring i skolens fællesskaber.

FORMÅLET MED INSPIRATIONSKATALOGET

Direkte integration af nyankomne elever er praksis for skolerne i Københavns Kommune.

Formålet med inspirationskataloget er at understøtte skolernes undervisere, ressourcepersoner og skoleledelser i at arbejde med direkte integration af nyankomne børn og unge.

Hvad bygger kataloget på?

Startskuddet til Ny i København lød i 2017. Kataloget bygger på gode eksempler fra udvalgte skoler i kommunen, indsamlet af Rambøll og af medarbejdere i Københavns Kommune.

Foruden skolernes erfaringer inddrager inspirationskataloget også dansk og international viden og forskning om god modtagelse og undervisning af nyankomne og flersprogede elever.

LÆSEVEJLEDNING

Informations- og inspirationskataloget er inddelt i fem temaer. De fem temaer kan læses i sammenhæng eller hver for sig alt efter, hvad I har brug for viden om eller inspiration til.

Under hvert tema finder I, foruden viden, inspiration og erfaringer:

TEMA 1
Modtagelse af direkte integrerede elever

Et indledende overblik på én side over indholdet i det enkelte tema

TEMA 2
Samarbejde med forældre til direkte integrerede elever

Eksempler på hvordan skoler kan arbejde med direkte integration af børn og unge i praksis

TEMA 3
Tilrettelæggelse af undervisning for direkte integrerede elever

Redskaber og værktøjer, I selv kan tage i brug, når I arbejder med direkte integrerede elever

TEMA 4
Direkte integrerede elevers sproglige og faglige udvikling

Spørgsmål til refleksion og dialog til skolens ledelse samt til skolens ressourcepersoner og undervisere

TEMA 5
Direkte integrerede elevers trivsel og sociale udvikling

Henvisninger til viden, materialer og inspiration, bl.a. fra portalen om Ny i København: www.bedstsammen.kk.dk

God læselyst.

Ny i København betyder blandt andet, at alle skoler i Københavns Kommune skal **direkte integrere nyankomne elever** i almenklasserne

EN GOD MODTAGELSE AF DIREKTE INTEGRERED ELEV ER

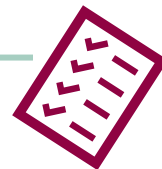
Elevers klasse bliver involveret

- Elever og forældre i klassen får at vide, at der skal starte en ny elev, som endnu ikke taler dansk, og hvad det vil betyde for undervisningen
- En eller flere elever og forældre bliver *buddies* for den nye elev og hendes eller hans forældre. De får et ansvar for at hjælpe i den første tid på skolen

Skolen er forberedt

- Skolen har en procedure for, hvad ledelsen og underviserne skal gøre, når en nyankommen elev starter
- Skolen får viden om eleven fra afdækningen, og bruger den aktivt
- Skolen har personale med kompetencer til at give eleven den rette sprogstøtte
- Skolen planlægger sprogstøtte med afsæt i elevens behov

Den første skoledag er planlagt

- Eleven ved, hvad der skal ske i løbet af den første dag
- Eleven ved, hvem klasselæreren er
- Eleven får en plads med sit navn på, og alle andre elever har navneskilte ved deres pladser

Elevers forældre føler sig mødt

- Inden det første møde med forældrene orienterer skolen sig i afdækningen af eleven
- Skolen forventningsafstemmer med forældrene: fortæller om skolen og den danske skolekultur, og spørger ind til forældrenes baggrund og erfaringer
- Skolen stiller en tolk til rådighed ved møder med forældrene

LÆS MERE OM DEN GODE MODTAGELSE PÅ DE FØLGENDE SIDER

TEMA 1

Modtagelse af direkte integrerede elever

En god modtagelse af direkte integrerede elever handler om at få den enkelte elev til at føle sig velkommen og tryk på skolen, så der skabes et godt afsæt for, at hun eller han kan trives og udvikle sig fagligt og socialt.

Skoler i Københavns Kommune møder først og fremmest eleven og elevens familie med nysgerrighed og interesse for, hvordan trivsel, læring og godt samarbejde bedst kan opnås for den enkelte elev.

Der går som oftest kort tid mellem, at en skole får viden om, at en ny direkte integreret elev skal begynde på skolen, til eleven har sin første skoledag. Derfor er det en god idé, at skolen har en procedure for modtagelse af direkte integrerede elever. Proceduren bør være fælles og afstemt med skolens personale, så alle elever får en god og kvalitetspræget modtagelse.

Særligt tre forhold kan understøtte den gode modtagelse:

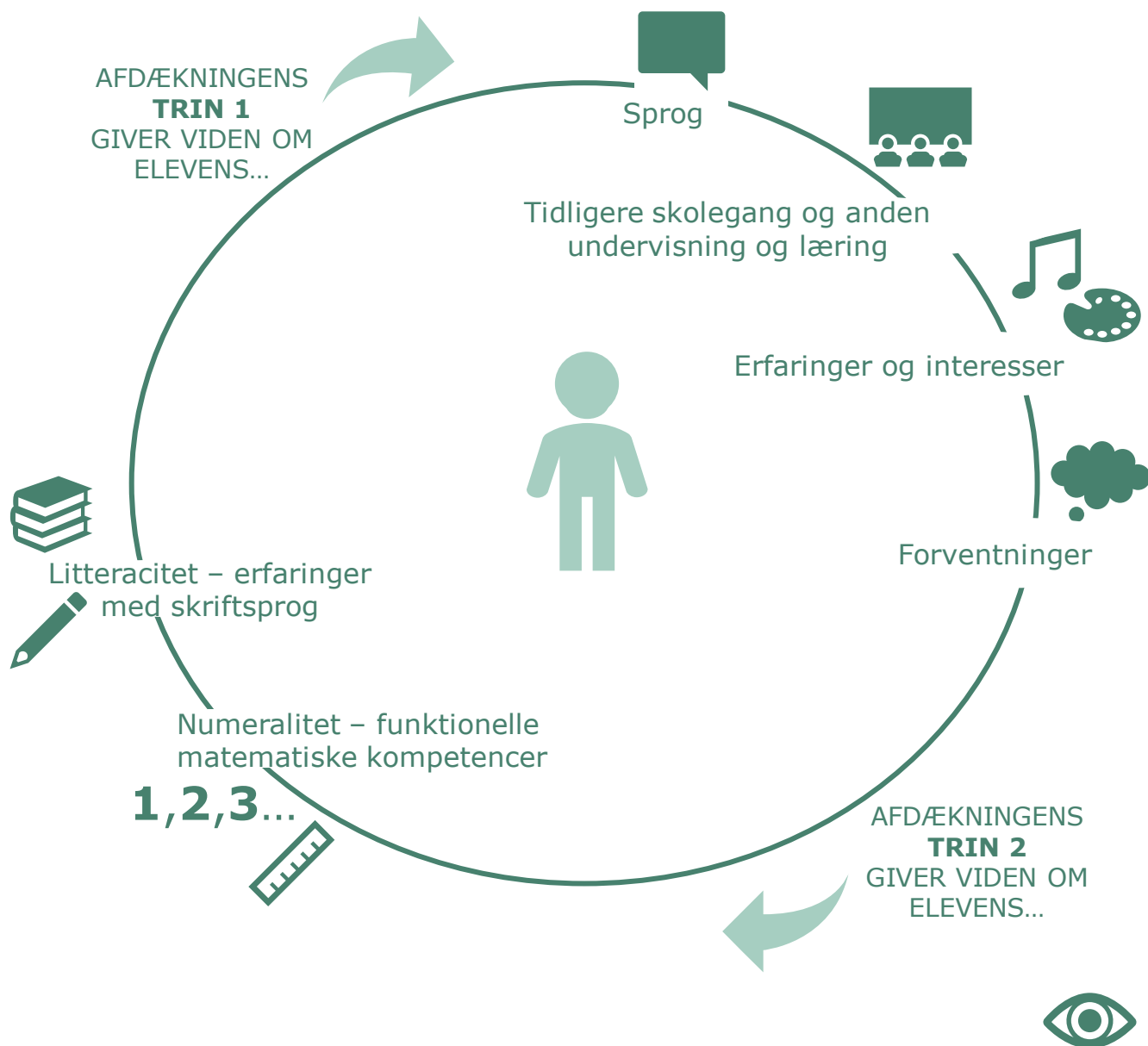
1. At skolen har viden om elevens sproglige, faglige og sociale kompetencer
2. At elevens nye klasse, både undervisere og elever, er klar til at modtage en direkte integreret elev
3. At elevens forældre får indblik i deres rolle i forhold til samarbejde med skolen og elevens læring.

VIDEN OM ELEVENS SPROG, RESSOURCER OG INTERESSER SKABER AFSÆT FOR EN GOD MODTAGELSE

Forvaltningen i Københavns Kommune gennemfører en afdækning af alle nyankomne flersprogede elevs kompetencer og erfaringer. Afdækningen bliver først brugt til at beslutte, om eleven skal direkte integreres i almenundervisningen eller indskrives i en modtageklasse. Afdækningen giver samtidig elevens nye skole viden om elevens sprog, faglige niveau og tidligere skoleerfaring. Den viden kan skolen bruge til at finde ud af, hvilken klasse eleven vil passe bedst ind i.

I kan finde mere inspiration til, hvordan afdækningen også kan bruges i tilrettelæggelsen af elevens undervisning under tema 3.

Systematisk brug af afdækningen i modtagelsen af direkte integrerede elever

Skoler kan bruge afdækningen af nyankomne elever til at styrke modtagelsen af den enkelte elev.

Skoler kan bruge viden fra afdækningen af elevens kompetencer til at vurdere, hvilke undervisere, der har de nødvendige ressourcer på det pågældende tidspunkt til at modtage den nye elev.

Afdækningen kan videre blive bragt i spil i forhold til at vurdere, hvilke faglige og sociale behov og forudsætninger underviserne skal kunne imødekomme hos eleven.

God råd til den første skoledag

Modtagelsen af en direkte integreret elev sker oftest med kort varsel. Derfor kan det være en god idé at have fælles retningslinjer for modtagelse.

Gode råd til elevens første skoledag:

- At sende et velkomstbrev til eleven, eksempelvis med et klassebillede, hvor alle elevernes navne er skrevet på
- At skrive "Velkommen [elevens navn]" på døren – både på elevens modersmål og på dansk
- At give alle klassens elever opgaver i forhold til den nye elev, eksempelvis at vise vej fra en time til en anden eller at være legekammerat i frikvartererne
- At lære klassens elever at udtale den nye elevs navn
- At stille navneskilte på alle pladser
- At give eleven en plads forrest i klasseværelset, hvor der er udsyn til tavlen og læreren

I kan finde mere inspiration og gode råd til den første skoledag på www.bedstsammen.kk.dk.

SKOLEN OG UNDERVISERNE SKAL VÆRE PARATE TIL AT MODTAGE DIREKTE INTEGREREDE ELEVER

Det har stor betydning for en god modtagelse af direkte integrerede elever, at skolen som helhed er parat til at modtage den enkelte elev – også selvom skolen ofte først ved, at der skal starte en ny direkte integreret elev få dage inden eleven starter. Det handler først og fremmest om at etablere den nødvendige sprogstøtte og sikre elevens trivsel og deltagelsesmuligheder i den almene fagundervisning.

DSA-lærere der underviser eleven i dansk som andetsprog basis kan vejlede de faglærere, der har eleven, eksempelvis med sparring eller co-teaching.

BÅDE RESSOURCEPERSONER OG UNDERVISERE KAN INDGÅ I MODTAGELSEN

Skolen kan invitere en underviser fra elevens årgang med til det første møde med eleven og elevens forældre. Hvis eleven endnu ikke er placeret i en klasse før mødet, kan en underviser hjælpe til at placere eleven i den rette klasse.

Derudover kan skolens leder, eller den nyankomne elevs nærmeste lærer, gå i dialog med skolens fritidstilbud, da fritidstilbuddet sammen med skolen spiller en vigtig rolle i en god modtagelse.

GODE KLASSEKAMMERATER

Eleverne i den direkte integrerede elevs nye klasse har en vigtig rolle i den gode modtagelse. Det er en stor hjælp for den nyankomne elev når klassens elever er gode til at tage sig af hinanden og til at skabe nye relationer. Skolerne kan for eksempel forsøge at etablere lege-grupper for de nye elever, særlig i indskolingen, så de også er en del af et fællesskab i frikvartererne.

Derudover kan skolen med fordel placere den nye elev i en klasse, hvor hun eller han deler sprog med andre elever, eller har fælles interesser med de andre elever, eksempelvis med andre, som også går op i musik og dans.

Interessefællesskaber styrker modtagelsen

Skoler kan placere den direkte integrerede elev i en klasse, hvor eleverne deler nogle af de interesser, den nye elev har.

En styrke ved direkte integration er netop muligheden for at placere en direkte integreret elev i en klasse med fælles interesser i modsætning til placeringen i modtageklasser, hvor der sjældent er flere muligheder.

Hvis den nye elev fx er glad for at spille badminton, kan hun eller han med fordel placeres i en klasse med andre, der også spiller badminton. Måske kan eleven starte til badminton sammen med sine klassekammerater og dermed blive en del af fællesskaber, der også rækker ud over skolen.

Skolen får viden om elevens interesser fra den indledende afdækning af eleven.

I kan finde mere inspiration til, hvordan I kan involvere klassens elever som 'buddies' under tema 5

Også klassens forældre kan bidrage til en god modtagelse af en direkte integreret elev.

Skolen kan opfordre forældrene til at tale med deres børn om, hvordan det er at være en elev, der ikke taler det samme sprog som resten af klassen, og om, hvordan deres barn kan hjælpe den nye elev. Nogle forældre er også interesserede i, hvilken betydning det vil få for undervisningen, at en direkte integreret elev, som ikke taler dansk, skal være en del af alle fag. Her er det vigtigt at fremhæve, at tiltag målrettet den direkte integrerede elev oftest gavner alle elever, og at eleverne kan udvikle sig på nye måder, når de selv skal kommunikere med en elev, der endnu ikke kan tale dansk.

Klassekultur og classesammensætning

Det er vigtigt både at have fokus på undervisernes og elevernes parathed, når en direkte integreret elev skal placeres i en ny klasse.

Skolen laver en vurdering af, om klassen som helhed har kapacitet til at modtage en direkte integreret elev. Det er vigtigt, at klassen kan rumme den nye elev i timerne og som en ny ven i og uden for skoletiden.

Skolens ledelse og undervisere ser derfor på, om der er elever, som er gode til at skabe relationer, og om der generelt er et godt klasse miljø med plads til forskellighed.

TIDLIG OG KONKRET FORVENTNINGSAFSTEMNING MED FORÆLDRE

En tidlig og gensidig forventningsafstemning mellem skole og den direkte integrerede elevs forældre giver et godt afsæt for det videre samarbejde.

Nogle familier kommer fra lande med en anderledes skolekultur end den danske. Derfor er det vigtigt, at skolen sørger for at fortælle forældrene om skolen og om forældrenes rolle i forhold til skolen og elevens læring. Det er gunstigt for samarbejdet, når skolen tager udgangspunkt i konkrete opgaver, eksempelvis at læse med barnet, så forældrene forstår, hvad deres rolle er, og hvad den indebærer. Det er her også vigtigt at understrege for forældrene, at det er til stor nytte for barnet at tale med forældrene om, hvad han eller hun oplever i skolen – uanset om det er på dansk eller familiens modersmål.

Samtidig er det vigtigt, at skolen er nysgerrig på at få indblik i forældrenes erfaringer med at gå i skole, deres aktuelle situation, og hvad de forventer af deres barns skolegang ud fra deres tidligere erfaringer.

I kan finde mere inspiration til den første samtale med forældre til direkte integrerede samt det gode forældresamarbejde i øvrigt under tema 2.

TOLKNING ER EN VIGTIG FORUDSÆTNING FOR FORVENTNINGSAFSTEMNING

Muligheden for at kommunikere på forældrenes modersmål gør dialogen mere tryk for dem, og sikrer at der ikke opstår misforståelser. En tolk kan gøre en stor forskel i forhold til at få et ligeværdigt forældresamarbejde. Det gælder også, når forældrene fx taler engelsk og dermed kan kommunikere direkte med skolens personale.

Med en tolk reduceres risikoen for misforståelser, og forældrene oplever en imødekommenhed fra skolen.

Samtidig kan skolen benytte oversættelses-app's, fx appen 'SayHi', der ligesom en tolk kan lette sprogbarrieren og styrke forventningsafstemningen med forældrene.

Konkrete eksempler på dansk skolekultur hjælper forventningsafstemningen på vej

Det kan være en stor mundfuld for nyankomne forældre at få et overblik over det danske skolesystem og forstå den danske skolekultur.

Derfor kan visuelle virkemidler om den nye skolehverdag understøtte dialogen med forældrene.

Det kan blandt andet være tegninger, der viser, hvem der bestemmer hvad i skolen. For forældrene kan det være nyt, at eleverne har medbestemmelse, og det kan et visuelt eksempel hjælpe med at forklare.

"Hvem bestemmer hvad?" er et visuelt virkemiddel, som kan bruges i dialogen med forældre til nyankomne elever, som Ørestad skole har gode erfaringer med at bruge.

Hvem bestemmer hvad?

Du bestemmer noget selv – men du skal aftale med de voksne, hvad du kan bestemme selv

DIG SELV

De voksne bestemmer, men de kan lytte til, hvad du gerne vil. I kan finde en løsning sammen.

DIG OG EN VOKSEN

De voksne bestemmer, fordi de har ansvaret for dig. Det skal ikke diskuteres eller tales om. Du skal lytte til de voksne og respektere, det de siger.

VOKSEN

Spørgsmål til refleksion og dialog

Skoleledelse

- Har I på skolen en klar handleplan på tværs af ledelse, ressourcpersoner og undervisere til at modtage direkte integrerede elever på skolen og hvad kendetegner tilgangen?
- Har skolens medarbejdere de rette kompetencer til at varetage undervisning af nyankomne? Hvilke ressourcpersoner kan der trækkes på fra skolen og fritidstilbud?
- Hvilke rammer kan skolen tilbyde for samarbejde mellem DSA-lærere og faglærere?
- Hvordan involverer I skolens undervisere og ressourcpersoner i klasseplacering af nye elever, og har I behov for at gøre noget særligt ift. placering af direkte integrerede elever?

Spørgsmål til refleksion og dialog

Undervisere, ressourcpersoner & pædagoger

- Har I på tværs af teamet af undervisere og pædagoger en klar tilgang til eller en plan for, hvordan I modtager direkte integrerede elever i klasserne og i fritidstilbud, og hvad består den i?
- Hvordan kan I som undervisere, ressourcpersoner og pædagoger samarbejde om at tilrettelægge en god modtagelse for den enkelte elev, fx med afsæt i viden om eleven fra den første afdækning?
- Hvordan forbereder I elever og forældre i klassen, når der skal starte en ny elev, og hvad er der behov for at have særlig opmærksomhed på, når der er tale om en direkte integreret elev?

Ny i København betyder blandt andet, at alle skoler i Københavns Kommune skal direkte integrere nyankomne elever i almenklasserne

SKRIDT MOD DET GODE SAMARBEJDE MED FORÆLDRE TIL DIREKTE INTEGREREDE ELEVER

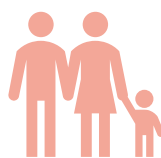

Skolens første møde med forældrene

- Skolen har en klar plan til organisering af mødet
- Information og centrale spørgsmål er klar på forhånd
- Mødet skal give skolen viden om familien
- Mødet skal give familien viden om skolen
- Skolen og familien udveksler forventninger til hinanden

Gode spørgsmål til forældrene

- ✓ Hvad kender I til det danske skolesystem og til skolen her?
- ✓ Er der noget I er særligt spændte på ift. jeres barns skolestart?
- ✓ Hvordan kan skolen hjælpe jer og jeres barn godt i gang?

Støtte til familiens integration

- Forældre-netværk mellem alle forældre eller forældre til nyankomne elever
- En forældre-buddy eller en husven, der hjælper familien i deres nye hverdag
- Mødefora, hvor forældre kan lære om den danske skolekultur og udveksle erfaringer.

Hjælp til læring i hjemmet

- Skolen klæder forældrene på til at lave læringsaktiviteter i hjemmet
- Forældrene inviteres med i undervisningen på skolen
- Skolen giver løbende forældrene feedback om elevens udvikling

LÆS MERE OM DET GODE FORÆLDRESAMARBEJDE PÅ DE FØLGENDE SIDER

TEMA 2

Samarbejde med forældre til direkte integrerede elever

Det har stor betydning for direkte integrerede elevers trivsel og læring, at forældrene kan støtte aktivt op om deres barns skolegang. Det kræver først og fremmest, at forældrene selv har viden om skolen og er trygge ved, at deres barn går der.

Skolerne i Københavns Kommune skal indgå i tæt dialog med nye forældre og invitere dem ind på skolen, så de også selv får et tilhørsforhold og et netværk på skolen.

Samarbejdet med forældre til direkte integrerede elever tager afsæt i skolens generelle tilgang til forældresamarbejde.

Alle nye forældre introduceres fx til skolen, skolens omgivelser, politikker og kommunikationsplatforme. Oveni dette har skoler positive oplevelser med at gøre en ekstra indsats for at skabe en god relation mellem forældrene til direkte integrerede elever og elevens primære lærere eller pædagoger.

FORÆLDRESAMARBEJDET KAN STØTTE FAMILIENS INKLUSION I SAMFUNDET

Det er skolens opgave at introducere nye forældre til skolens kultur og forventninger til forældresamarbejdet.

Forventningsafstemningen sker allerede fra den første samtale. Her er det vigtigt at fortælle forældrene om skolen, men mindst lige så vigtigt at spørge ind til, hvilken skolekultur og -forståelse forældrene har.

Samtidig kan skolerne skabe et møde mellem forældre til direkte integrerede elever med forældre i elevens nye klasse. Det kan eksempelvis faciliteres ved at forældre til direkte integrerede elever får en 'forældre-buddy', der kan fungere som sparringspartner i det daglige.

Derudover kan skolen facilitere mødefora, grupper og forsamlinger, hvor forældre til direkte integrerede elever kan mødes og udveksle deres erfaringer.

Det første møde med nyankomne forældre

Det første møde med forældrene til en direkte integreret elev er vigtigt for et fremtidigt samarbejde. Mødet skal klæde skolen på med viden om eleven og familien, og forældrene skal introduceres til, hvordan de kan støtte deres barn i skolestarten. Det kan derfor være en god idé at have en række faste spørgsmål og en informationspakke klar til det første møde, som sikrer, at begge parter går fra mødet med brugbar viden.

Gode spørgsmål til forældrene kan være:

- Vil I fortælle lidt om jeres familie og familiens medlemmer?
- Hvordan er I kommet til Danmark og hvad er grunden til, at I opholder jer i Danmark?
- Hvad kender I til det danske skolesystem og til skolen her?
- Er der noget I er særligt spændte på i forbindelse med jeres barns skolestart?
- Jeg kan se i afdækningsprofilen, at jeres barn interesserer sig for [...]. Er det noget jeres barn kunne tænke sig at gå til i fritiden?
- Hvordan kan vi på skolen hjælpe jer og jeres barn godt i gang med skolegangen?

Vigtig information på det første møde med forældrene kan være:

- Informationer om skolen (hvor mange elever, lærere, fag, herunder mulighed for modersmålsundervisning, trin, årgange (teams))
- Praktiske informationer om skolemad, skoletaske, idrætstøj, lejrskoler, skole/hjem-samarbejde mv.
- Praktiske informationer om aktiviteter uden for skoletiden, såsom SFO, fritidsklub mv. og evt. invitere forældrene til at deltage første gang
- Skolens forventninger til eleven og familien
- Elevens skema og forklaring af understøttende undervisning og faglig fordybelse
- Information og aftaler om hvad der skal ske på første skoledag.

Man bør afveje hvilke og hvor mange informationer der er nødvendige på første møde. På opfølgende møder med forældrene i løbet af elevens skolestart kan yderligere emner tages op.

I kan finde mere inspiration
og gode råd til den første
forældresamtale på
www.bedtsammen.kk.dk

FORSKELLIGE FAMILIER HAR FORSKELLIGE BEHOV

Familier som er i Danmark i en kortere periode, fx i forbindelse med forældrenes arbejde, har ikke altid behov for at danne netværk med andre familier.

Desuden vil nogle være klar til at involvere sig fra start, mens andre kan have behov for længere tid til at etablere sig.

Det er vigtigt, at skolen taler med familien om, hvor længe de forventer at være i Danmark, og hvordan skolen kan være med til at gøre deres ophold så godt som muligt for både eleven og forældrene.

Family Club på biblioteket ved Ørestad Skole

Ørestad bibliotek har igangsat konceptet "Family Club", som forældre til direkte integrerede elever på Ørestad Skole opfordres til at gøre brug af. Family Club er drevet af biblioteket og frivillige forældre.

Forældrene får bl.a. viden om den danske skolekultur og kan samtidig skabe et netværk og dele erfaringer med andre nyankomne familier. Der kan være oplæg, eksempelvis ved en børnehaveklasselærer, der fortæller om den danske skolekultur og hvordan forældrene kan støtte børnenes læring i hjemmet. Det kan også være aktiviteter af mere social karakter, hvor forældrene med hinanden kan vende deres oplevelser med den nye skolekultur. En bibliotekar fortæller, at hun har fået mange positive tilbagemeldinger fra forældrene:

"De er meget glade for netværket, for når de bor i Ørestad, så kan de mødes på kryds og tværs bagefter. De hænger fx ud efter arrangementerne er slut. De møder nogle af deres egne."

Family Club events

At Ørestad Library - spring 2018

Meet up with other international families at Ørestad Library. The aim is to network and have a good time together - with storytelling and playtime for the kids. Bring a cake or a healthy snack. Coffee and tea is on the house.

We meet on Saturdays the following dates:

The 7th of April from 10.30-12.00

The 21st of April from 10.30-12.00

The 26th of May from 10.30-12.00

The 16th of June from 10.30-12.00

FOR MORE INFO AND TO SIGN
UP FOR THE EVENTS VISIT US
ON FACEBOOK:

 FAMILY CLUB ØRESTAD

Ørestad Skole hænger plakater op og informerer forældre om kommende arrangementer i Family Club

Samarbejde på tværs af skole, frivillige og forældre

Nogle skoler samarbejder med Røde Kors, som formidler kontakter mellem frivillige og nyankomne familier. De frivillige besøger familien privat og hjælper bl.a. med det at have et barn i skolen. Derfor kan der være en fordel i at være i dialog med den frivillige om ting, der sker på skolen.

Det kan handle om at fortælle, hvad et forældreråd er, at tage en snak om den sunde madpakke eller om, at forældrene kan støtte deres barns læring ved fx at læse med barnet i hjemmet.

I kan læse mere om Røde Kors' initiativer målrettet flygtninge og indvandrere i Danmark, bl.a. netværksfamilier og projektet 'Venner Viser Vej' på [www-rodekors.dk/bliv-frivillig](http://www.rodekors.dk/bliv-frivillig)

FORÆLDRE KAN BIDRAGE TIL AT SKABE LÆRING

Skoler kan med fordel gøre en målrettet indsats for at involvere forældre til direkte integrerede elever i at understøtte deres barns læring, både fagligt og socialt. Forældrenes involvering kan fx ske på følgende tre måder:

1 Eleven og forældrene laver læringsaktiviteter i hjemmet

Det kan være en god idé at give forældrene konkrete eksempler på aktiviteter, de kan lave med deres barn derhjemme. Forældrene kan tale med barnet om skolen, fx ud fra billeder, og det er vigtigt, at forældrene ved, at det også understøtter barnets læring, at de taler og læser med barnet på deres modersmål – særligt hvis de taler om emner barnet lærer om i skolen.

På www.bedstammen.kk.dk kan I læse om, hvordan Holbergskolen i *forældrepartnerskabsprojektet* hjælper forældre til elever i 0. klasse med at lave sprogudviklende aktiviteter i hjemmet

2 Forældrene inviteres med ind i undervisningen

Skoler kan invitere forældre til direkte integrerede elever med ind i undervisningen, særligt i indskoling. Det kan virke trygt for eleven, når forældrene er med i undervisningen og det kan være trygt for forældrene at opleve, hvordan deres barns nye skoledag foregår.

3 Løbende feedback til forældrene om elevens udvikling

Det har stor betydning for de fleste forældre at kunne følge med i deres barns faglige og sociale udvikling. Underviserne kan derfor med fordel invitere forældrene til et opfølgende møde i takt med, at elevens undervisere hver tredje måned mødes og lægger en plan for elevens læring i den kommende periode.

Forældre inviteres ind i undervisningen

Skoler kan med fordel involvere forældre til direkte integrerede elever i undervisningen så meget som muligt i den første tid.

Når forældrene er med, kan det mærkes på elevens humør og mod til at snakke.

Samtidig guider underviserne forældrene til at hjælpe eleverne med at læse bøger og lave opgaver derhjemme.

Det er særligt en stor hjælp, hvis eleven taler et sprog, som hverken lærer eller andre elever i klassen kan.

På portalen *Viden på Tværs* kan I bl.a. finde inspiration til, hvordan I kan skabe et godt samarbejde med nyankomne familier.

'Sprogbog' som understøttelse af skolehjemsamarbejde

Nogle skoler laver en 'Sprogbog' sammen med eleven. I bogen er der billeder af det, eleven oplever og taler om i skolen, og ord og sætninger på dansk, som fortæller om billederne. Sprogbogen kommer med eleven frem og tilbage mellem skole og hjem, hvor forældrene kan supplere med ord og sætninger på hjemmets sprog. 'Sprogbogen' understøtter skolehjemsamarbejdet, samt elevens tværsproglighed og sproglige nysgerrighed.

'Barnets bog' er et tilsvarende redskab, der kan bruges som afsæt for dialog mellem skolen og forældrene. I kan finde mere information om Barnets bog på portalen [Viden på Tværs](#)

Spørgsmål til refleksion og dialog

Skoleledelse

- Hvordan arbejder I generelt med at skabe godt forældresamarbejde og hvordan kan I bruge jeres erfaringer i samarbejdet med forældre til direkte integrerede elever?
- Hvilke eksterne samarbejdspartnere, fx i lokalsamfundet, kan I samarbejde med for at understøtte nyankomne familiers integration, herunder barnets/børnenes skolestart?
- Hvordan arbejder I med at introducere forældrene til det danske skolesystem, herunder fritidstilbud, og til deres egen rolle i forhold til skolen?

Spørgsmål til refleksion og dialog

Undervisere, ressourcepersoner & pædagoger

- Hvordan kan I give forældrene indblik i, hvordan elevens skoledag ser ud og hvordan eleven lærer sprog og fag i skolen, så forældrene kan understøtte barnets læring derhjemme?
- Hvordan kan I tilrettelægge en åben og undersøgende dialog med forældrene, der giver jer et indblik i familiens erfaringer med skolesystemet i hjemlandet, og som giver forældrene en forståelse for den danske skolekultur og kulturen i fritidstilbud?
- Hvordan arbejder I med at give forældrene feedback omkring deres barns udvikling i skole og i fritidsordning?

Ny i København betyder blandt andet, at alle skoler i Københavns Kommune skal **direkte integrere nyankomne elever** i almenklasserne

HVORDAN KAN SKOLEN TILRETTELÆGGE UNDERVISNING AF DIREKTE INTEGREREDE ELEVER?

Skolen kan bringe virksomme elementer i spil

Visuel læring

Materialer på elevens sprog

Bevægelse

Forforståelse

Klar struktur

Sproglig opmærksomhed

Skolen skal give eleven den rette støtte

- Som en del af den almindelige undervisning i klassen, fx ved at have en ressourceperson med i den almene undervisning

og

- Uden for klassen, hvor eleven modtager undervisning i dansk som andetsprog basis i tæt tilknytning til den almindelige undervisning

Skolen kan bruge viden fra afdækningen om...

- Elevens sprog og erfaringer
- Elevens erfaringer med skriftsprog (litteracitet)
- Elevens funktionelle matematiske kompetencer (numeralitet)

Skolen kan prioritere faglig sparring og samarbejde

- Samarbejde mellem ressourceperson og faglærere omkring elevens trivsel og læring
- Ressourcepersoner deltager i løbende opfølgning på direkte integrerede elevers udvikling

LÆRING

DELTAGELSE

TILRETTELÆGGELSE

**LÆS MERE OM
TILRETTELÆGGELSE AF
UNDERVISNING AF DIREKTE
INTEGREREDE ELEVER PÅ DE
FØLGENDE SIDER**

TEMA 3

Tilrettelæggelse af undervisning for direkte integrerede elever

En vigtig forudsætning for at direkte integrerede elever får udbytte af undervisningen er, at undervisningen tilrettelægges, så eleverne bedst muligt kan deltage. Derudover får elever mest ud af sprogstøtte, der er baseret på en vurdering af den enkelte elevs behov.

Eleven modtager undervisning i dansk som andetsprog basis *uden for klassen*, i tæt tilknytning til den almene fagundervisning. Derudover kan der eksempelvis tilknyttes en ressourceperson i nogle timer i almenklassen.

Det kan være en stor opgave for skolens undervisere at differentiere på en måde, så undervisningen imødekommer direkte integrerede elever, som måske endnu ikke kan dansk.

Målet for tilrettelæggelse af undervisning i den første tid er at skabe muligheder for, at eleven kan deltage.

Skolerne skal derfor aktivt bruge viden om direkte integrerede elevs ressourcer og interesser til at undervisningsdifferentiere og dermed skabe muligheder for elevernes deltagelse.

Deltagelse kan være flere ting: at eleven er opmærksom og lytter aktivt, stiller spørgsmål til underviseren og andre elever eller måske kommunikerer på et andet sprog, som han eller hun mestrer. Ved at lade eleven deltage på flere måder, skal man som underviser ikke vente på, at eleven kan dansk, for at kunne deltage i undervisningen. I stedet skal undervisningen tilrettelægges på en måde, hvor eleven kan deltage med de ressourcer og kompetencer, hun eller han har, og dermed opleve sig selv som kompetent.

I kan læse mere om organiseringen af undervisningen for flersprogede elever i grundskolen på EMU eller ved at klikke [her](#)

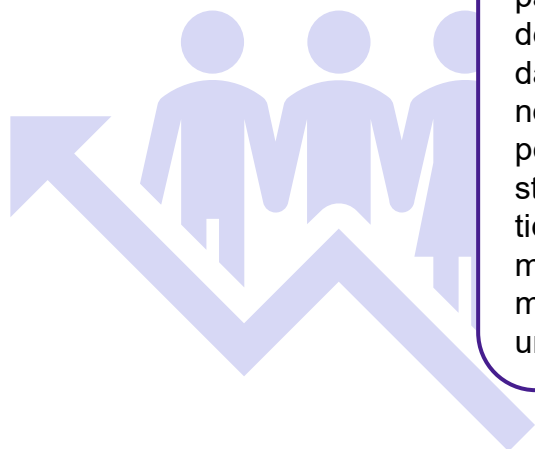
VIRKSOMME ELEMENTER

Skoler, der har direkte integrerede elever i den almene undervisning, kan bringe en række velkendte pædagogiske og didaktiske greb i spil som redskaber til undervisningsdifferentiering. Netop undervisningsdifferentiering er med til at understøtte elevernes muligheder for at deltage i undervisningen med de kompetencer, de mestrer. På de følgende sider kan I finde beskrivelser og eksempler på arbejdet med virksomme elementer i praksis.

En DSA-vejleder fra Ørestad skole fremhæver tre ting, der udgør skolens retningslinjer for arbejdet med direkte integrerede elever:

1. Vi vil ikke vente på, at eleven kan dansk.
2. Eleven skal opleve sig selv om kompetent.
3. Eleven må ikke blive overladt til sig selv, fx ved bare at sidde med oversættelsesværktøjer.

Growth mindset

Arbejdet med at undervise direkte integrerede elever forudsætter, at man som lærer er klar og indstillet på opgaven. Det vil sige, at man som underviser tilgår den direkte integrerede elev med et åbent sind. Det indebærer blandt andet en tro på, at eleven kan lære dansk, og at eleven kan deltage i undervisningen og bidrage med de ressourcer og kompetencer, som han eller hun har.

Underviseren kan fx stille opgaver til eleverne, der kan løses på flere måder. Det giver også den direkte integrerede elev flere muligheder for at deltage i undervisningen.

Opgaver med flere løsninger

Som underviser er det en god idé at sørge for at stille eleverne over for opgaver, der kan løses på flere måder. Fx kan eleven løse en skriftlig opgave på det sprog, han eller hun mestrer, og derefter få hjælp til at oversætte det til dansk, tegne eller finde et billede på nettet i stedet for at skrive en personkarakteristik, lave en kort film i stedet for at forklare, eller tegne en tidslinje i stedet for at skrive. På den måde giver man eleverne flere muligheder for at deltage i undervisningen.

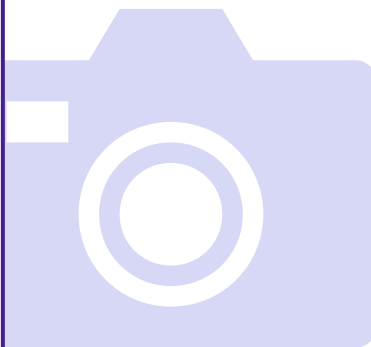

Visualisering

Visualisering er især virkningsfuldt i sprogtilegnelsesprocesser.

Eksempelvis kan billeder, genstande, figurer og diagrammer understøtte det talte og skrevne sprog, særligt når eleverne genkender det, de ser, og på den måde aktiverer deres forforståelse. Visualisering kan også være med til at sikre, at eleverne forstår undervisningen, selvom de endnu ikke forstår dansk.

Nogle undervisere forbereder modtagelsen af en ny elev ved at lave billeder eller tegninger, der viser forskellige aktiviteter i løbet af en skoledag. Eleverne kan også selv bruge billederne til at stille spørgsmål i undervisningen. En anden måde at bruge visuelle virkemidler i undervisningen på er ved løbende at søge billeder frem på smartboardet, der supplerer det, der tales om i undervisningen. Især når eleverne bliver præsenteret for nye emner og tekster, er det en god idé at supplere med billeder og andre visuelle virkemidler.

Forforståelse

At arbejde med forforståelse handler om at skabe en sammenhæng mellem indholdet i undervisningen og noget som eleverne kender, har prøvet før og måske interesserer sig for. På den måde får eleverne gode muligheder for at deltage i undervisningen.

Det kan også skabe tryghed for eleverne, når undervisningen handler om eller refererer til noget, de kender i forvejen.

Hvad betyder ordet?

I arbejdet med tekster er det en god idé at få eleverne til at sætte deres egne ord og billeder på det, de læser. Eleverne kan fx arbejde med en tekst, hvor en mand holder øje med, hvad der sker uden for hans dør gennem et kighul. Her bruger underviseren elevernes egne eksempler på forskellige former for dørspioner – kikhuller, videokameraer, dørtelefoner – til at øge deres forståelse af begrebet.

Undervisningsmaterialer på et sprog eleven mestrer

I tilegnelsen af det danske sprog kan det være virkningsfuldt at bruge undervisningsmaterialer på direkte integrerede elevers modersmål eller andre sprog, de kender.

Eleverne kan eksempelvis læse de tekster, eller læse om emner, der arbejdes med i undervisningen, på deres modersmål, fx et eventyr af H. C. Andersen.

Læs mere om 'dual language books' [her](#).

Matematik-sprog

Skoler med flere direkte integrerede elever, og/eller elever med behov for sprogstøtte, kan samle elever med det samme modersmål på tværs af klassetrin en gang om ugen, for at løse matematikopgaver, der er stillet på elevernes stærkeste sprog.

Eleverne opnår læring ved, at de ældste elever hjælper de yngre elever med opgaverne.

Eleverne får også et socialt fællesskab i den lille matematikgruppe.

Elevernes matematikundervisere kan samarbejde om at finde opgaver på elevernes sprog, som svarer til opgaverne eleverne løser, når de er i deres stamklasse.

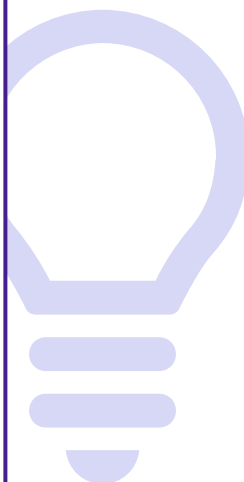
Klar struktur

De fleste elever har gavn af, at undervisningen tilrettelægges efter en klar struktur, som formidles eksplicit til dem, fx via visuelle virkemidler. En klar struktur er med til at skabe ro og forventningsafstemning i forhold til undervisningens aktiviteter, og kan med fordel kobles med tydelige læringsmål.

Dagens kasser

I en 4.klasse bruger alle faglærere piktogrammer, der viser eleverne dagens program. Den nyankomne elev præsenteres for piktogrammerne i basisundervisningen, og taler med sin DSA-basislærer om hvad de betyder. Piktogrammerne skrives ind i sprogbogen, som eleven tager med hjem og viser forældrene, så de kan tale om elevens skoledag derhjemme.

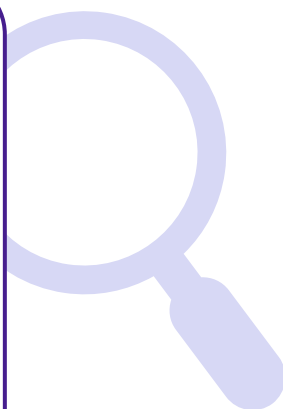
I kan finde undervisningsmaterialer til elever i grundskolen på mange forskellige sprog her: <http://morsmal.no/no/>

Sproglig opmærksomhed

At arbejde med sproglig opmærksomhed i undervisningen handler om at arbejde med både sprogets indhold og sprogets form – hvordan sproget skaber mening, og hvordan det lyder og ser ud.

Ressourcepersoner som har viden om sprog og sproglig udvikling, kan med fordel støtte undervisere, der arbejder med direkte integrerede elever, i at arbejde aktivt med sproglig opmærksomhed.

Et enkelt greb kan være at sammenligne sproglige elementer på dansk og et sprog eleven kender: hvordan markerer man fx ental og flertal på de to sprog; hvordan markerer de to sprog forskellen på noget der foregår nu og noget der er overstået (nutid/datid); man kan undersøge om navneord er sammensatte eller opdelte (postkasse /post kasse); hvordan man siger klokken, eller hvor man placerer negationer i sætninger. At se hvordan forskellige sprog markerer disse betydninger styrker elevens tværsproglighed, men udvikler også den sproglige opmærksomhed for alle klassens elever.

Bevægelse

Fysisk aktivitet understøtter alle elevers læring, både mellem og i forskellige undervisningsaktiviteter.

Fysiske aktiviteter koblet med undervisningen kan give direkte integrerede elever mulighed for at deltage på lige fod med alle andre elever, og samtidig fjerner det fokus fra sproglige udfordringer.

Hjernegymnastik

Leg og bevægelse er virkningsfulde elementer, der kan indtænkes i undervisningen i de boglige fag.

Fx kan eleverne arbejde med at lægge tal sammen ved skiftevis at kaste med risposer efter kegler. Hver rispose og hver kegle har et tal på sig, illustreret både med skrift og et antal prikker eleverne kan tælle, og eleverne lægger så på skift de to tal sammen.

Aktiviteten involverer på den måde både gymnastik og hjernegymnastik.

Elev-til-elev-læring

Lærere til direkte integrerede elever kan med fordel tilrettelægge undervisning, der involverer, at eleverne arbejder sammen og lærer af hinanden på kryds og tværs. Skolerne kan finde inspiration i fx:

1. Cooperative learning (læring gennem samarbejde)
2. Peer learning og peer tutoring traditionerne (elev-til-elev-læring)

Fælles for de forskellige tilgange er, at eleverne er sprogligt aktive og samarbejder om at løse opgaver. Det er vigtigt at beskrive elevernes forskellige roller i samarbejdet tydeligt. Den direkte integrerede elev skal vide, hvad der forventes af hende eller ham og have støtte til at udføre opgaven. Samarbejdet kan særligt være en god idé i elevernes første tid så de ved fælles hjælp kan løse opgaverne. Forskellige øvelser kan bruges til at understøtte elev-til-elev læring, fx 'Book creator', som er beskrevet nedenfor.

Kollaborativ øvelse med 'Book creator'

Nedenfor er et eksempel på en gruppebaseret øvelse, hvor to børn samarbejder om at skrive en bog i app'en 'Book creator'. Den nyankomne, direkte integrerede elev samarbejder med et andet barn fra klassen, som taler dansk, om at skrive om den samme oplevelse, men på hver deres sprog.

Øvelsen kan bruges i mange fag. I matematik kan eleverne fx lave matematikhistorier, og i dansk kan de skrive egne små tekststykker eller laver referater af tekster, de har læst.

Formålet med øvelsen er, at give deltagelsesmuligheder til den nyankomne elev, der udvikler sin tværsproglighed ved at samarbejde med en anden elev om opgaven. Alle elever udvider deres begrebsapparat og formidlingsevner ved hjælp af tekst, billeder, lyd, tegninger og ikoner i deres bog.

- **Inden øvelsen** har læreren lavet en skabelon, som eleverne kan skrive oplevelsen ind i. Eleverne bliver sat sammen to-og-to. I kan finde eksempler på [skriveskabeloner her](#).
- **Øvelsen består i**, at elev-parrene skal skrive om den samme oplevelse i bogen. Til at beskrive oplevelsen kan de bruge tekst, billeder lyd, tegninger osv. Den direkte integrerede elev skriver i bogen på sit eget sprog.
- **Efter** eleverne har skrevet om den samme oplevelse i bogen, fremlægger de den sammen for klassen.

FAGLIG SPARRING MELLEM UNDERVISERE OG RESSOURCEPERSONER

At arbejde med direkte integrerede elever er nyt for de fleste undervisere. Den nye hverdag og undervisningspraksis kan hjælpes godt på vej, når skolens ressourcepersoner med viden om sprog eller nyankomne elever får en rolle som sparringspartnere til faglærer.

EKSEMPEL PÅ FAGLIG SPARRING

Det kan være en god idé at bringe ressourcepersoner, fx en DSA-vejleder på skolen, i spil allerede når skolen ved, hvilken klasse en ny direkte integreret elev skal starte i.

Ressourcepersonen kan holde et opstartsmøde med udgangspunkt i afdækningsmaterialet, og vejlede underviserne i hvordan de kan tage imod den nyankomne i undervisningen. Her aftales også hvordan underviserne kan samarbejde med den lærer, der varetager basisundervisningen. På længere sigt kan ressourcepersonen give teamet sparring på baggrund af undervisningsobservationer i et eller flere fag, fx med afsæt i videooptagelser af undervisningen.

TILRETTELÆGGELSE AF UNDERVISNINGEN

Ligesom nyankomne elever modtager undervisning i dansk som andetsprog basis i modtagelsesklasser, har direkte integrerede elever krav på at modtage basisundervisning. Dette skal iht. Undervisningsministeriets bekendtgørelse* foregå uden for klassens rammer, som enkeltmandsundervisning eller på mindre, særskilte hold, efter [Fælles Mål for dansk som andetsprog basis](#). Når basisundervisningen tilrettelægges i tæt tilknytning til almenklassens fagundervisning, får den nyankomne elev bedre muligheder for deltagelse og læring.

I almenklassens fagundervisning skal der være fokus på at give eleven deltagelsesmuligheder, både ved at lade eleven bruge sine sproglige ressourcer, bruge visuelle virkemidler og have fokus på sproget i fagene. Der kan tilknyttes en ekstra underviser, evt. som co-teacher, der aktivt varetager dele af fagundervisningen.

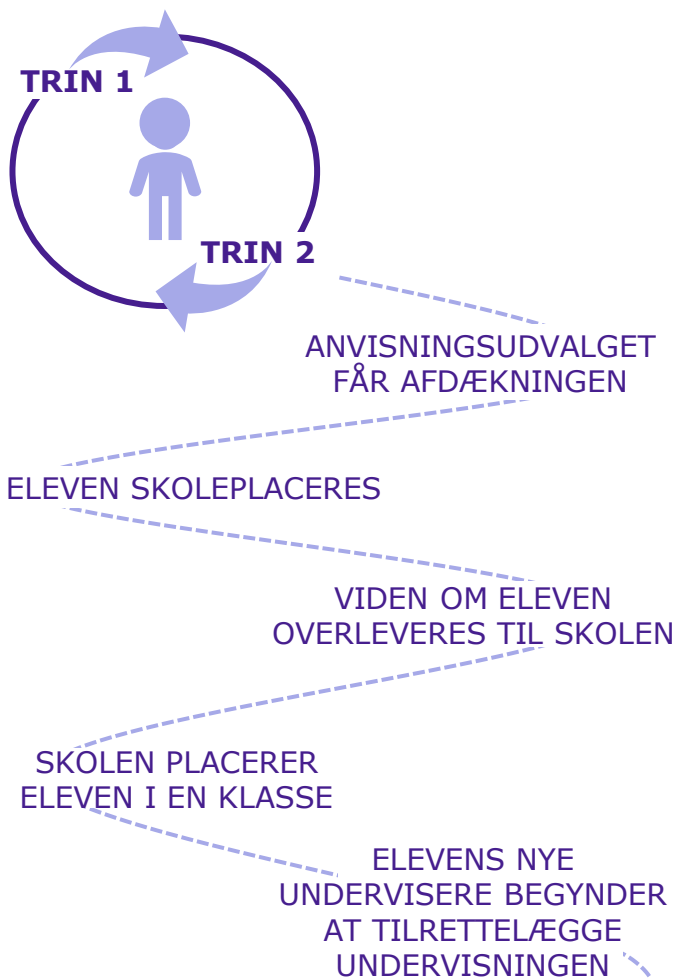
Undervisningstilbuddet bør altid tilpasses den enkelte elev, herunder både elevens sproglige og faglige kompetencer, og elevens alder og klassetrin. Fx kan nogle, især ældre elever, føle sig udstillet, hvis der sidder en ekstra underviser i klassen, som kun har fokus på den enkelte.

Fordelingen og antallet af timer inden for de to undervisningstilbud (i og uden for almenklassens fagundervisning) fastsættes af skoleledelsen, under hensyntagen til elevens behov for sprogstøtte.

*BEK nr. 1053 af 29/06/2016

VIDEN FRA AFDÆKNINGEN KAN GUIDE TILRETTELÆGGELSE AF UNDERVISNINGEN

Viden fra afdækningen af en ny direkte integreret elevs kompetencer er en vigtig ressource i den første modtagelse af eleven og i den videre tilrettelæggelse af elevens undervisning.

"Jeg ved, at eleven kan lide musik. Jeg tilrettelægger et undervisningsforløb, hvor vi skal arbejde med sangtekster på dansk og på elevens sprog og lytte til musik."

Vejledning til brug af afdækningen i undervisningstilrettelæggelsen

Københavns Kommune har udviklet en vejledning med opmærksomhedspunkter og eksempler på, hvordan undervisere kan bruge viden fra afdækning som afsæt for tilrettelæggelse af konkrete undervisningsaktiviteter.

Opmærksomhedspunkterne og eksemplerne handler om:

- Elevens faglige kompetencer
- Elevens interesseområder
- Elevens skoleerfaringer
- Elevens forforståelse

I kan finde hele vejledningen på www.bedsttsammen.kk.dk

FORUDSÆTNINGER FOR AT FÅ VIDEN FRA AFDÆKNINGEN I SPIL

I Københavns Kommune foregår den første afdækning af nyankomne elever centralt i de fem områder.

For at viden om eleven fra afdækningen kan blive bragt i spil i praksis – på skolerne – er det derfor afgørende, at der sker en grundig overlevering af viden fra området til skolen.

Viden fra afdækningen skal derudover deles mellem elevens forskellige undervisere, så alle får det bedste udgangspunkt for at tilrettelægge en undervisning, der imødekommer elevens forudsætninger og behov.

UNDERVISNING I DANSK SOM ANDETSPROG

Flersprogede elever udgøres af børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolen, lærer dansk. Derfor skal de flersprogede elever tilbydes sprogstøtte ved optagelse i den danske folkeskole.

Sammen med eleven, elevens forældre og i samråd med sagkyndig bistand, beslutter skolens leder, om eleven har behov for sprogstøtte, i hvilket omfang og hvordan undervisningen i dansk som andetsprog skal gives.

SPROGSTØTTE TILBYDES TIL DIREKTE INTEGREREDE NYANKOMNE ELEVER

ELEVENS BEHOV
AFDÆKKES
INDLEDNINGSVIST

UNDERVISNING I DANSK
SOM ANDETSPROG BASIS
UDEN FOR ALMENKLASSEN

OG

SÆRLIGT TILRETTELAGT
SPROGUNDERSTØTTENDE
FAGUNDERVISNING I
ALMENKLASSEN

SOM INDIVIDUEL
UNDERVISNING

EN FAST TILKNYTTET
RESSOURCEPERSON

OG/ELLER

OG/ELLER PÅ SÆRSKILTE,
MINDRE HOLD

FOKUS PÅ DEN
SPROGLIGE DIMENSION
I FAGUNDERVISNINGEN

Formål med dansk som andetsprog basis og supplerende

I faget 'Dansk som andetsprog' skal eleverne udvikle sproglige kompetencer med udgangspunkt i deres samlede sproglige forudsætninger, med det formål at forstå og anvende talt og skrevet dansk.

Faget skal nærmere bestemte:

1. Gøre eleverne bevidste om sprog og sprogtilegnelse med henblik på en aktiv og ligeværdig deltagelse i skole og samfund samt forberede til videre uddannelse.
2. Styrke elevens følelse af selvværd og fremme deres oplevelse af sprog som kilde til udvikling af personlig identitet.

Undervisningen kobles desuden tæt sammen med elevens øvrige fag. Læs mere om [Fælles Mål for dansk som andetsprog basis og supplerende her.](#)

UNDERVISNING I DANSK SOM ANDETSPROG BASIS

Elever som ikke eller kun i meget begrænset omfang taler dansk skal gives basisundervisning i dansk som andetsprog. Dette vil primært gælde elever, som nyligt er ankommet til Danmark. I særlige tilfælde kan det også gælde andre elever, som har opholdt sig i længere tid, men ikke taler dansk.

NYANKOMNE ELEVERS VEJ IND I SKOLEN

Nyankommen elevs behov afdækkes

- Afdækningsamtaler afholdes centralt. Her undersøges elevens sproglige erfaringer og faglige ressourcer
- Afdækningen danner grundlag for, hvilken sprogstøtte eleven tilbydes

Dansk som andetsprog basis

- Almen- eller specialklasse med basisundervisning uden for klassen, modtagelseshold med løbende udslusning i almenklasse
- Basisundervisningen ophører, når eleven vurderes at kunne deltage i den almene undervisning med dansk som andetsprog supplerende

DANSK SOM ANDETSPROG SUPPLERENDE I ALMENKLASSE ELLER I SPECIALKLASSE

KOMPETENCEKRAV TIL UNDERVISERE I DANSK SOM ANDETSPROG

Undervisning i dansk som andetsprog skal varetages af lærere eller andet undervisende personale, som gennem særlig uddannelse eller på anden måde har kvalificeret sig til opgaven.

I Københavns Kommune kan det være lærere med linjefag, diplom- eller masteruddannelse/ enkeltmoduler i dansk som andetsprog, 120 timers 'København'- kursus eller tilsvarende kurser i dansk som andetsprog.

Gives undervisningen af to undervisere i fællesskab, kan den ene også være en tosproget underviser, som taler elevens sprog, uden en læreruddannelse, men som varetager understøttende undervisningsopgaver.

På følgende sider er tre eksempler på, hvordan undervisningen kan tilrettelægges for den nye elev med en høj grad af sammenhæng til den almindelige undervisning.

FÆLLESTRÆK FOR TILRETTELÆGGELSEN AF SPROGSTØTTEN

Fælles for undervisningen i dansk som andetsprog basis på tværs af indskoling, mellemtrin og udskoling er:

- Eleven modtager undervisning i dansk som andetsprog basis uden for almenklassen med afsæt i Fælles Mål for basisdansk. I basisundervisningen støttes elevens udvikling af andetsproget dansk samt udvikling af strategier, som eleven kan bruge i fagundervisningen, fx at søge viden om emner på sit stærkeste sprog. Der kan også arbejdes med forberedelse eller efterbearbejdning af opgaver eller centrale nøgleord som eleven møder i fagene.
- Forud for hver ny uge mødes DSA-basislæreren med to af elevens undervisere og forbereder sprogstøtten. Underviserne fortæller om ugens undervisningsplan, får inputs til, hvordan de selv kan støtte eleven, og udpeger hvilke dele af undervisningen, som er særligt centrale for eleven at deltage i.
- Når underviserteamet laver fælles opfølgning på elevens udvikling på tværs af fag hver tredje måned, er ressourcepersonen med. Ressourcepersonen giver teamet feedback og vejledning i, hvordan de selv kan tænke sprogstøttende aktiviteter ind i deres undervisning. Teamet og ressourcepersonen aftaler omfanget af sprogstøtte i den kommende periode.

1

Sprogstøtte til en elev i indskolingen

- Eleven får tilknyttet en fast ressourceperson, som underviser eleven i dansk som andetsprog basis, evt. sammen med en lille gruppe andre elever med sprogstøttebehov. Det kan fx være elever, der taler samme sprog.
- I basisundervisningen arbejdes dels med forforståelse og efterbearbejdning af det eleven møder i almenklassens fagundervisning, dels med almene temaer, som introducerer eleven til dansk sprog og kultur: familie, madlavning, indkøb, hvad laver vi på legepladsen mv. Der tages altid udgangspunkt i fælles oplevelser, som man taler om.
- I almenklassens fagundervisning hjælper ressourcepersonen den direkte integrerede elev med at forstå og arbejde med opgaver, evt. sammen med et par andre elever.

Læs mere om organisering af undervisning for flersprogede elever i vejledningen i dansk som andetsprog på Opgaveportalen

2

Sprogstøtte til en elev på mellemtrinnet

- I basisundervisningen forberedes eleven på, hvad der skal ske i de kommende dansktimer.
- DSA-basislæreren forklarer, fx med billeder eller via oversættelse til elevens modersmål, hvad nye opgaver går ud på og hvordan eleven kan komme i gang med at løse dem. DSA-basislæreren lægger især vægt på at arbejde med elevens forforståelse.
- Ressourcepersonen viser eleven, hvordan hun eller han kan bruge oversættelsesværktøjer, og søge information på et kendt sprog om de temaer der arbejdes med. Direkte integrerede elever på mellemtrinnet må, i modsætning til indskolingselever, forudsættes at kunne læse på deres stærkeste sprog, og derfor er dette vigtigt at tænke med i organiseringen.
- DSA basislæreren deltager i fagundervisningen en gang om ugen, for at få et løbende indblik i hvordan eleven arbejder i timerne, og bedst kan støttes forud for timerne. Når DSA- basislæreren også deltager i almenundervisningen, sikres sammenhængen mellem de to tilbud.

3

Sprogstøtte til en elev i udskolingen

- En gang om ugen holder ressourcepersonen et arbejdsmøde med to af elevens undervisere. Her deler de eksempler på, hvordan de selv har støttet eleven i undervisningen den forgangne uge, hvad der er lykkedes godt og hvor der har været udfordringer.
- Ressourcepersonen giver på den baggrund underviserne sparring omkring, hvordan de konkret kan støtte eleven og fx bruge nogle af de strategier på tværs af fagene, som tegner til at virke godt for eleven.
- Ressourcepersonen kan også indgå i elevens almene undervisning som co-teacher for dels at støtte den direkte integrerede elev, men også for at understøtte og udvikle den pågældende lærers undervisningsmetoder. Co-teaching kan reducere den direkte integrerede elevs oplevelse af at blive udstillet.
- Ressourcepersonen mødes løbende med eleven til trivselssamtaler uden for undervisningen (evt. med en tolk), om hvordan eleven trives og hvad eleven oplever at have nemt eller svært ved i undervisningen.
- Ressourcepersonen er med, når hele underviserteamet hver tredje måned mødes og afholder en statussamtale som led i arbejdet med trin 3, løbende opfølgning, i *Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer*. De fælles aftaler danner afsæt for ressourcepersonens faglige sparring til to andre undervisere i den efterfølgende periode

Brug viden om elevernes interesser til at skabe deltagelsesmuligheder

Brug aktivt viden om nye direkte integrerede elevers interesser til at bygge bro mellem det faglige i undervisningen og noget genkendeligt og interessant for eleven.

På den måde får eleverne bedre forudsætninger for at deltage i undervisningen.

Direkte integrerede elever kan eksempelvis låne fagbøger om emner, der interesserer dem, og undersøge hvilke ord, de i forvejen kender til, eller som minder om ord, de allerede kender. Derudover kan direkte integrerede elever låne international litteratur, hvor de enten kender forfatteren eller fortællingen fra deres modersmål.

Brug også direkte integrerede elevers erfaringer og interesser til at understøtte elevernes deltagelse i aktiviteter uden for undervisningen. Fx kan en elevs kendskab til sangene i en bestemt musical være med til, at eleven kunne være med i skolens musical.

Dialogisk læsning

Højtlesning er et væsentligt element i undervisningen i indskolingen. For at den nyankomne elev skal have mulighed for at få noget ud af højtlesning som faglig aktivitet, er det vigtigt, at læreren tænker i at understøtte elevens forståelse.

Her er dialogisk læsning en effektiv metode. Børnene får lov til at se eller lege med figurer fra historien, og de kan være med til at fremføre centrale dele af handlingen med figurerne. Ligeledes kan man bede børnene udføre aktiviteter, der foregår i historien, fx i form af rollespil.

Hvis en underviser er god til at tegne, kan man også illustrere væsentlige elementer fra historien.

Brug oplevelser som afsæt for undervisningen

DSA-lærere og ressourcepersoner kan bruge oplevelser, som fx en gåtur eller en film som udgangspunkt for basisundervisningen.

Eleverne kan fx arbejde med temaet 'Køkken og mad'. Her skal de tale om de ting, de bruger i køkkenet, tage billeder af deres køleskab, følge en opskrift og bage.

Basisholdet kan sammen gå ned og handle til en ret og tale om det, de ser på deres vej. Når basisholdet kommer hjem fra deres indkøbstur kan eleverne spørge om det, der undrer dem. Det kan være andre kunders købsvaner, placering af madvarer og madvaretyper. Eleverne bruger hele deres sproglige repertoire i disse samtaler, og sætter billeder og udsagn fra turen ind i sprogbogen, som de tager med hjem og taler med deres forældre om.

Ved at lade undervisningen tage udgangspunkt i det, eleven ser og oplever, kan eleven selv være med til at bestemme dele af indholdet i undervisningen samt sværhedsgraden. DSA-læreren kan desuden bruge elevernes nysgerrighed og interesser til at planlægge den efterfølgende undervisning.

Børneperspektiver fra elevsamtaler

En god relation til en direkte integreret elev er med til at sikre elevens trivsel, og kan bruges som afsæt for tilrettelæggelse af undervisning - både i dansk som andetsprog og i fagundervisningen. Det er derfor vigtigt, at den nyankomne elevs primære voksne forsøger at etablere en relation til eleven, også selvom de til at starte med ikke taler samme sprog.

Efter aftale med elevens forældre kan den nyankomne elev inviteres til korte samtaler med henblik på at lære eleven bedre at kende. Eleven kan fx fortælle om sit liv inden han eller hun kom til Danmark ud fra billeder af sin tidligere skole, sit hjem, familie eller kammerater. I samtalerne får eleven mulighed for at vise hvem han eller hun er, og fortælle om sit liv og sine interesser. Det kan bruges i den videre undervisning eller i fritidsaktiviteter med andre børn.

Det kan også være, at barnet skal tage billeder af ting eller steder på skole, som han eller hun godt kan lide, og så tale om det efterfølgende i og uden for undervisningen.

Billeder kan også, sammen med oversættelsesteknologiske værktøjer, understøtte en samtale med barnet om, hvordan han eller hun trives i klassen, og hvordan lærere og pædagoger bedst kan hjælpe i det daglige.

Det er også en mulighed at bruge tolk til børnesamtaler, hvis man vurderer at barnet bedre kan deltage i en samtale med tolk.

Spørgsmål til refleksion og dialog

Skoleledelse

- Hvordan sikrer I, at viden fra afdækningen af nyankomne elever deles med elevens kommende undervisere og pædagoger?
- Hvordan organiserer I sprogstøtten både i klassen og uden for klassen (undervisning i dansk som andetsprog basis), så det bliver et sammenhængende tilbud for eleven?
- Hvilke medarbejdere har de rette kompetencer til at varetage undervisningen i dansk som andetsprog basis?
- Hvordan understøtter I skolens undervisere i at anvende og dele deres erfaringer med at tilrettelægge undervisning for direkte integrerede elever, der bringer virksomme elementer i spil?

Spørgsmål til refleksion og dialog

Undervisere & ressourcepersoner

- Hvordan samarbejder faglærere, ressourceperson og pædagoger omkring elevens trivsel og læring?
- Hvordan sikres det, at basisundervisningen har sammenhæng med almenklassens fagundervisning?
- Hvordan bringer I elevens viden i spil (viden fra afdækningen af interesser, sprog mv)?
- Hvad oplever I virker godt i undervisningen af direkte integrerede elever og andre flersprogede elever?
- Hvordan kan I bruge jeres gode erfaringer til at løse de udfordringer I oplever, og hvem eller hvad kan hjælpe jer på vej?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ny i København betyder blandt andet, at alle skoler i Københavns Kommune skal **direkte integrere nyankomne elever** i almenklasserne

De fem faser i nyankomne elevers sproglige udvikling

1

Den stille periode

- Lytter
- Opdager sammenhænge

2

Det tidlige sprog

- Siger enkelte ord
- Bruger sprog til handling

3

Sammenhængende sprog

- Sætter ord sammen
- Kan udtrykke det eleven vil sige på dansk, omend med sproglige afvigelser

4

Hverdagssprog

- Det grundlæggende sprog
- Taler sammenhængende

5

Fagsprog

- Det avancerede sprog
- Mindre behov for sprogstøtte

HVORDAN KAN SKOLEN UNDERSTØTTE DIREKTE INTEGREREDE ELEVERS SPROGLIGE OG FAGLIGE UDVIKLING?

Sprog i alle fag

- Alle undervisere arbejder med sproglig udvikling i fagene fx ved at have fokus på fagets teksttyper og ordforråd, samt ved at nyttiggøre elevens viden og sproglige ressourcer i fagene
- Ressourcepersoner og undervisere sparrer med hinanden
- Lærerne har høje forventninger til eleven, og støtter eleven i at nå de fastlagte mål

Løbende opfølgning

- Systematisk observation og dokumentation af elevens udvikling
- Underviserne deler deres erfaringer med eleven på tværs af fag
- Løbende opfølgning bruges til at tilrettelægge undervisningen

LÆS MERE OM SPROGLIG OG FAGLIG UDVIKLING PÅ DE FØLGENDE SIDER

TEMA 4

Direkte integrerede elevers sproglige og faglige udvikling

Udvikling af sprog og læring kan variere over tid og er individuelt fra elev til elev. Nogle direkte integrerede elever kan i perioder, der ofte varer cirka et halvt år, have behov for at være stille, for i stedet at lytte og bearbejde sprog og læring.

Det er vigtigt, at elevens undervisere i alle fag samarbejder om at følge systematisk op på den enkelte elevs sproglige og faglige udvikling.

Sproglig udvikling og faglig udvikling hænger sammen. Sprog er en del af alle fag og derfor kan alle undervisere bidrage til, at direkte integrerede elever kommer i gang med at lære det danske sprog og dermed bedre kan deltage i den faglige undervisning.

Det bidrager desuden til at udvikle kvaliteten af undervisningen, når underviserne deler deres observationer af elevens sproglige og faglige udvikling på tværs af fag. Underviserne kan med fordel dele konkrete erfaringer om, hvilke undervisningsformer og -metoder eleven har særlig gavn af i det enkelte fag.

Elevens underviser i dansk som andetsprog basis kan også sparre med faglærerne i årgangsteamet om hvilke undervisningsformer, der bedst støtter eleven, og hvordan de kan have fokus på sproget i deres fag.

I kan finde hele Undervisningsministeriets materiale *Viden Om sprog- og læsekompetencer hos tosprogede elever* på ww.emu.dk

Viden om tilegnelsen af et andetsprog

Undervisningsministeriet har i 2018 udgivet *Viden Om sprog- og læsekompetencer hos tosprogede elever* – et materiale, som formidler viden og forskning til praktikere.

En del af materialet handler specifikt om nyankomne elevers sprogtilegnelse og fortæller om fem faser i andetsprogstilegnelsen.

De fem faser kan variere i omfang fra elev til elev og overlapse, men giver et godt overblik over den sproglige udvikling en nyankommen elev typisk gennemgår i sin tilegnelse af et andetsprog.

Faserne er afbilledet og kort beskrevet på næste side.

1

I **den stille periode** finder eleven ud af, at hun eller han ikke kan kommunikere med sine omgivelser på sit eget modersmål, og bliver i stedet stille. Fasen varer ofte ca. et halvt år. Eleven er dog ikke passiv, men lytter til lyde og strukturer i dansk, og begynder at danne sig nogle hypoteser om det nye sprog. Eleven lærer måske at bruge enkelte ord eller udtryk på dansk, som bruges igen og igen.

2

Det tidlige sprog er kendetegnet ved at eleven begynder at bruge det danske sprog mere frit. Eleven vil bruge ord eller strukturer fra sit modersmål eller et andet kendt sprog sammen med dansk, og vil stadig være afhængig af sit modersmål for detaljeret at forstå hvad der foregår i undervisningen. De fleste elever er i denne fase i ca. et halvt år.

3

Sammenhængende sprog er kendetegnet ved at eleven begynder at bøjede ord og sætte navneord og udsagnsord sammen på forskellige måder. Eleven kan udtrykke det han eller hun har behov for, dog stadig med mange afvigelser fra normen. Fasen kan vare op til halvandet år, hvor eleven udvikler strategier hvor dansk og modersmålet begge bruges som ressourcer for elevens læring.

4

Hverdagssprog, også kaldet 'det grundlæggende sprog', er kendetegnet ved, at eleven kan deltage i almindelige samtaler om kendte emner. Det sker typisk 1-2 år inde i elevens andetsprogstilegnelse, og fasen kan vare alt mellem 1-3 år, varierende fra elev til elev.

5

Fagsproget tilegnes typisk efter 4-7 år fra eleven er begyndt at lære dansk. Fasen er kendetegnet ved at eleven kan bearbejde og få udbytte af avanceret fagligt input på dansk, stadig med sprogstøtte, fx i form af supplerende dansk som andetsprog.

HVAD KAN SKOLEN GØRE I DEN STILLE PERIODE?

Det er vigtigt, at undervisere og andre på skolen bliver ved med at kommunikere med direkte integrerede elever, som har en stille periode. Skolen kan i stedet hjælpe eleven ved at:

- Signalere forståelse for, at eleven er stille, og samtidig være tydelig omkring forventninger til eleven
- Give eleven mulighed for at vise, hvad hun eller han kan med input på forskellige måder, fx ved hjælp af billeder koblet med danske ord eller på modersmålet
- Være opmærksom på elevens faglige progression i den stille periode og løbende tilpasse det faglige indhold til eleven

Tre betingelser for tilegnelse af sprog

1. Et trygt læringsmiljø med gode relationer til andre
2. Deltagelsesmuligheder for den nyankomne elev, også i den stille periode
3. Forståeligt input - fx ved hjælp af visuel understøttelse og modersmålet/et velkendt sprog

I kan læse mere om de tre betingelser på www.bedstsammen.kk.dk

DET ER FORVENTELIGT, AT DET TAGER TID AT LÆRE SPROG!

Når en elev integreres direkte i en ny skolekontekst og -kultur stiller det høje krav til eleven om at tilegne sig sprog til både at begå sig socialt og til at lære fag.

Det kan være en god idé at fortælle især ældre elever, at det er helt normalt at have svært ved at lære fag, når man er i gang med at lære sprog, og vise hvordan de kan bygge bro mellem det, de kan i forvejen, og det de skal lære på dansk. Samtidig er det dog også vigtigt, at underviserne allerede fra elevens skolestart bruger centrale fagsproglige begreber, som er en forudsætning for, at eleven kan deltage i undervisningen, og hjælper eleven med at undersøge hvad de betyder via et sprog eleven kender.

Skolens sproglige ressourcepersoner kan være med til både at hjælpe eleven og elevens undervisere med at bygge bro mellem hverdagssproget og fagsproget.

HØJE FORVENTNINGER

Viden om sproglig udvikling og læring generelt viser, at det at møde elever med høje forventninger skaber motivation og engagement i undervisningen – og derigennem læring. Det er derfor vigtigt, at den enkelte direkte integrerede elev får opgaver, der svarer til elevens faglige kompetencer, så hun eller han hele tiden har mulighed for at udvikle sig. Det er også afgørende, at sproglige udfordringer ikke forveksles med kognitive udfordringer.

Høje forventninger kan komme til udtryk ved, at eleven får opgaver på et højt fagligt niveau samtidig med, at underviserne arbejder med at stilladsere opgaven for eleven, så hun eller han har forudsætninger for at løse den, og derved får faglige succesoplevelser i skolen.

Den supplerende elevplan

Københavns Kommune har udviklet en elevplan til direkte integrerede elever, der supplerer den almindelige løbende opfølgning på alle elevers udvikling.

Den supplerende elevplan har et særligt fokus på sproglig og fagsproglig udvikling.

Elevens undervisere kan løbende bruge den supplerende elevplan som udgangspunkt for at tilrettelægge undervisning for eleven.

Hver 3. måned mødes elevens undervisere, eventuelle ressourcepersoner og en ledelsesrepræsentant og gennemgår elevens udvikling på baggrund af den supplerende elevplan. Teamet vurderer sammen, hvilke behov eleven har for sprogstøtte og lægger en plan for, hvad skolen og eleven skal arbejde med i den kommende periode.

LØBENDE OPFØLGNING

I Københavns Kommune er det et krav, at der hver tredje måned følges systematisk op på direkte integrerede elevers udvikling. Den løbende opfølgning er en del af den almindelige opfølgning og evaluering på alle elevers udvikling, og der er forskellige måder at foretage den løbende opfølgning på.

Trin 3 i *Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer*

Trin 3 er en del af Undervisningsministeriets af-dækningsmateriale *Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer*.

Trin 3 er et materiale til løbende opfølgning på elevens udvikling og er opbygget med afsæt i kompetenceområder, der svarer til fælles mål i undervisningen i dansk som andetsprog.

Der findes både versioner til dansk som andetsprog basis og – supplerende.

Den supplerende elevplan (på Opgaveportalen) og trin 3 i *Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer* kan danne afsæt for løbende sparring.

Brug videooptagelse for at illustrere progression

DSA-lærere og ressourcepersoner kan løbende lave små videooptagelser, der viser nyankomne elevers brug af deres danske sprog. Når der er lavet to eller flere optagelser over tid, kan underviserne vise optagelserne til eleverne. På den måde kan eleverne selv se, at de udvikler sig sprogligt.

Videooptagelserne kan virke motiverende for direkte integrerede elever, da videooptagelser på et tidligt trin i sprogudviklingen kan synliggøre elevernes udvikling, når de er på et højere trin i deres sprogudvikling.

Underviserne kan bruge optagelserne som udgangspunkt for at fortælle eleven, hvordan de oplever hendes eller hans udvikling.

Eleven kan samtidig reflektere over og fortælle, tegne eller skrive om, hvordan der er forskel på hendes eller hans sproglige kompetencer på de forskellige videoklip.

Spørgsmål til refleksion og dialog

Skoleledelse

- Hvordan sikrer I, at skolens personale har den nødvendige viden om, hvordan nyankomne elever typisk udvikler sig sprogligt og fagligt, så personalet kan observere og vurdere elevernes udvikling?
- Hvilke rammer, krav og forventninger har I på skolen til undervisernes løbende opfølgning på direkte integrerede elevers udvikling, fx ved brug af den supplerende elevplan eller 'Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer'?
- Hvordan bruger I viden fra den løbende opfølgning på direkte integrerede elevers udvikling til at udvikle skolens kapacitet til at modtage og undervise direkte integrerede elever?

Spørgsmål til refleksion og dialog

Undervisere & ressourcepersoner

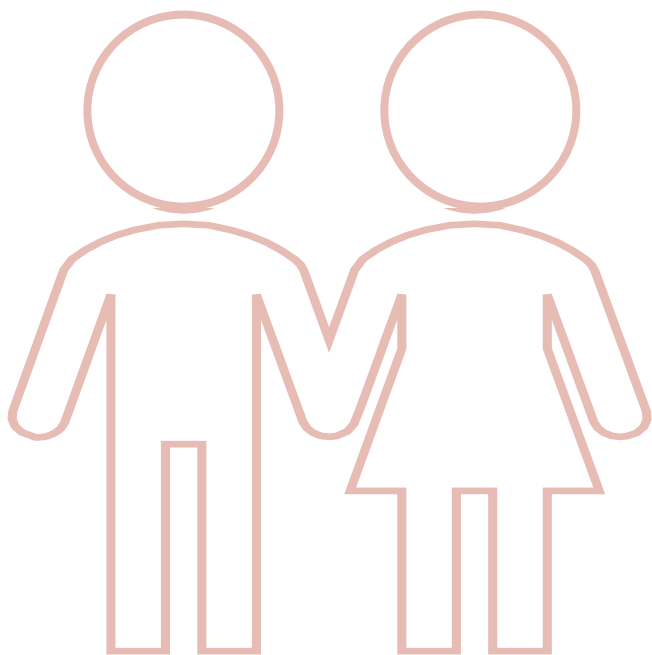
- Hvordan kan I bruge jeres erfaringer med at arbejde med sprog i alle fag i forhold til at støtte direkte integrerede elever?
- Hvordan samarbejder I på tværs af teamet af undervisere om at følge op på direkte integrerede elevers både sproglige og faglige udvikling, fx gennem den supplerende elevplan eller 'Hele vejen rundt om elevens sprog og ressourcer'?
- Hvordan kan I vise eleverne selv og deres forældre, hvordan eleverne udvikler sig?

Ny i København betyder blandt andet, at alle skoler i Københavns Kommune direkte integrerer nyankomne elever i almenklasserne

HVAD KAN STYRKE DIREKTE INTEGREREDE ELEVERS TRIVSEL OG SOCIALE UDVIKLING?

Stærke reaktioner

- Direkte integrerede elever kan have stærke følelsesmæssige reaktioner på deres nye hverdag i skolen
- Stære reaktioner er ikke ensbetydende med mistrivsel
- Skolen kan hjælpe eleven ved at vise forståelse og rummelighed

Buddy-ordningen kan tilrettelægges forskelligt afhængig af klassetrin

Buddy-ordning

- En eller flere elever i klassen udnævnes som *buddies*
- En buddy har ansvar for fx at vise vej, tage den nye elev med i frikvartererne og hjælpe i timerne
- Skolen udvælger elever, der kan løfte opgaven som buddy
- Skolen følger op på ordningen og giver feedback til buddies

Ældre elevers trivsel

- Direkte integrerede elever i udskolingen kan have brug for hjælp til at danne sociale relationer – også uden for skolen
- Skolen kan formidle kontakt til fritidstilbud og foreninger
- Viden om elevens interesser fra afdækningen kan hjælpe skolen med at finde relevante tilbud til eleven

LÆS MERE OM TRIVSEL OG SOCIAL UDVIKLING PÅ DE FØLGENDE SIDER

TEMA 5

Direkte integrerede elevers trivsel og sociale udvikling

Elevers deltagelse i sociale fællesskaber er afgørende for, at de udvikler deres danske sprog og kan begynde at deltage i den faglige undervisning.

Derudover har det stor betydning, at skolen gør en indsats for at skabe positive og trygge relationer mellem den direkte integrerede elev og de voksne, eleven er sammen med i hverdagen.

SKOLEN OG FRITIDSORDNINGEN KAN HJÆLPE VENSKABER PÅ VEJ

Foruden generelt at forberede klassen på, at der starter en direkte integreret elev, som skal i gang med at lære det danske sprog, er det en god idé at udpege en eller flere elever i klassen, som kan påtage sig en rolle som 'buddy' og derved et ansvar for at hjælpe den direkte integrerede elev i den første tid på skolen.

Buddyordningen kan organiseres forskelligt og kan involvere en eller flere elever. Uanset antallet af buddies er det væsentligt, at klassens undervisere taler med eleverne om, hvad der forventes af dem og hvilke opgaver, de har.

Nogle skoler arbejder med, at eleverne skriver en ansøgning om at blive buddy, og at underviserne på den baggrund tager en snak med eleverne om, hvad opgaven indebærer.

Afhængig af elevernes alder og modenhed kan de påtage sig flere eller færre opgaver både i timerne og i frikvartererne.

Eksempler på buddy-opgaver

- At sikre, at den direkte integrerede elev har nogen at lege eller være sammen med i frikvartererne
- At fortælle eller vise den direkte integrerede elev, hvad der skal foregå i løbet af skoledagen
- At hjælpe den direkte integrerede elev med at løse opgaver i timerne
- At invitere den direkte integrerede elev med til aktiviteter uden for skoletiden

I kan finde et eksempel på en printvenlig folder om at arbejde med buddies på www.bedstsammen.kk.dk.

Opret en modtagergruppe til at tage imod nye direkte integrerede elever

Skoler kan med fordel oprette små grupper med 3-4 elever, som får til ansvar at være særligt opmærksomme at byde en ny direkte integreret elev velkommen i klassen. Modtagergruppen kan bl.a. sørge for, at den direkte integrerede elev inviteres med i lege i frikvartererne.

Eleverne i modtagergruppen udvælges, eller kan melde sig selv, af klasselæreren ud fra en vurdering af, hvem der har personligt og socialt overskud til at tage imod den nye elev på det pågældende tidspunkt.

Modtagergruppen kan fortsætte så længe der er behov for det, men opløses typisk i takt med, at den direkte integrerede elev opbygger venskaber i klassen og føler sig tryk i den nye hverdag på skolen.

Så længe modtagergruppen fungerer, er det klasselærerens opgave løbende at følge op på gruppens trivsel og elevernes forskellige opgaver, og at den direkte integrerede elev også får mulighed for at fortælle, hvordan hun eller han oplever gruppen.

BRUG ELEVERNES SPROGLIGE RESSOURCER – MED OMTANKE

Sommetider starter en direkte integreret elev i en klasse, hvor andre elever taler elevens sprog. Sprogfællesskaberne kan være en ressource i undervisningen, der skaber tryghed for direkte integrerede elever, som kan få hjælp til at forstå undervisningen.

Det er dog væsentligt, at eleverne i klassen ikke kommer til at fungere som tolke og får ansvar for den direkte integrerede elev.

Derfor er det en god idé at sørge for, at direkte integrerede elever arbejder sammen med forskellige andre elever i klassen, når det fx er gruppearbejde, således at de udfordres til at bruge det danske sprog mere og til at skabe sociale relationer på tværs af sprogfællesskaber.

I kan finde mere inspiration til en god modtagelse af direkte integrerede elever under tema 1.

ÆLDRE ELEVERS TRIVSEL

Ældre elever, som direkte integreres i almenklasser, har andre og nogle gange større udfordringer med at opnå trivsel i deres nye hverdag, end yngre elever. Det kan fx virke kunstigt for nogle at få tildelt en buddy eller en modtagergruppe, ligesom det kan være grænseoverskridende for de øvrige elever i klassen at skulle påtage sig denne opgave.

Derfor kan det være en god idé, at skolen understøtter eleven i at opbygge sociale relationer i og uden for skolen. Skolen kan fx hjælpe eleven i kontakt med sportsklubber og andre frivillige foreninger, hvor eleven kan blive en del af fællesskaber uden at blive "udstillet" som anderledes og med ekstra behov for hjælp.

Hvad er FerieCamp?

Skolerne kan også henvise til FerieCamp, som er et tilbud i Københavns Kommune om gratis kultur- og fritidsaktiviteter i skolernes ferier.

Alle børn og unge i alderen 3-17 år kan gøre brug af tilbuddet, som spænder fra sport til kreative aktiviteter både inde og ude. Aktiviteterne er arrangeret af en lang række foreninger og kulturtilbud fordelt i hele København.

Læs mere om FerieCamp:
www.feriecamp.kk.dk

Hvad er FritidsGuiderne KBH?

FritidsGuiderne arbejder for at give børn og unge i alderen 3-17 år et aktivt fritidsliv. Det er et partnerskab mellem Red Barnet og Københavns Kommune.

Indsatserne tager udgangspunkt i den hjælp, som det enkelte barn/familie har brug for ift. at komme i gang med en fritidsaktivitet. Det kan være fritidsvejledning eller et forløb, hvor barn og familie får tilknyttet en frivillig, der i en begrænset periode hjælper med en tryk start i kultur- og foreningslivet.

Det forventes, at skolen kan indgå i kontakten med barn og forældre, særligt hvis der er sproglige barrierer, og hjælpe med at understøtte barnets fastholdelse i fritidsaktiviteten.

Læs mere om FritidsGuiderne og hvordan skolen kan kontakte dem: www.fritidsguiderne.kk.dk

Hvad er Headspace?

Hvis en ældre elev udviser tegn på at have det svært, kan skolen også hjælpe hende eller ham med at komme i kontakt med Headspace.

Headspace er et anonymt og gratis rådgivningstilbud under Det Sociale Netværk, som henvender sig til unge mellem 12-25 år og arbejder tæt sammen med andre hjælpetilbud i bl.a. Københavns Kommune.

Den unge kan henvende sig direkte eller kontakte Headspace på telefon, sms eller chat. Den unges forældre kan også få hjælp hos Headspace til at håndtere svære situationer eller mistrivsel hos deres barn.

Læs mere om Headspace og hvordan skolen kan hjælpe unge og forældre i kontakt med tilbuddet: www.headspace.dk

STÆRKE REAKTIONER ER IKKE EN FALLITERKLÆRING

At begynde i en ny klasse i et nyt land, at skulle opbygge nye venskaber og lære på et nyt sprog, er udfordrende. Nogle direkte integrerede elever reagerer stærkere end andre på de mange omvæltninger, der er forbundet med det nye liv i Danmark.

Skolen har derfor en vigtig opgave i at kunne rumme og vise forståelse for elevernes reaktioner.

En tæt dialog med forældrene kan være med til at sikre, at skolen får viden om den enkelte elevs typiske reaktionsmønstre.

Det er væsentligt, at en elevs manglende mentale overskud eller en bestemt adfærd ikke forveksles med, at eleven har oplevet traumer, fx hvis der er tale om elev, der har været på flugt tidligere i sit liv.

Hvis skolens personale har konkret mistanke om, at en elev oplever traumer, er det desuden vigtigt, at elevens undervisere ikke trækker sig fra eleven i frygt for at forværre situationen. Det kan tvært imod hjælpe eleven at føle, at hun eller han bliver behandlet ligesom alle andre elever og at underviserne gerne vil være i kontakt med og hjælpe eleven.

Kontaktlærer til direkte integrerede elever

Direkte integrerede elever kan reagere med stærke og uforudsete følelser på specifikke aktiviteter eller situationer.

En situation kunne fx være, at den direkte integrerede elev bliver hentet af en ressourceperson, for at komme til basisundervisning i dansk imens klassen skal i gang med at lege. Eleven kan reagere ved pludselig hverken at ville til basisundervisning eller at blive i klassen og deltage i legen sammen med klassekammeraterne.

Det kan derfor være en god idé at have en kontaktlærer, som kan tage hånd om disse følelser og undersøge, hvad der ligger i dem. Ressourcepersonen kan vise, at hun eller han kan rumme situationen ved blot at være til stede, tage ansvar og skabe tryghed.

Spørgsmål til refleksion og dialog

Skoleledelse

- Hvordan følger I på skolen og i fritidsordningen op på elevers trivsel og betydningen af sociale fællesskaber, og hvad kan I med fordel være særligt opmærksomme på ift. direkte integrerede elever?
- Hvordan sørger I for, at undervisere, ressourcepersoner og pædagoger kan få sparring på, hvordan de skal håndtere eventuelle trivselsmæssige og sociale udfordringer hos direkte integrerede elever?
- Hvordan kan skolen og fritidsordningen samarbejde med frivillige organisationer og foreninger, som kan bidrage til direkte integrerede elevers trivsel og sociale udvikling og som derved kan understøtte skolens arbejde med eleverne?

Spørgsmål til refleksion og dialog

Undervisere, ressourcepersoner & pædagoger

- Hvordan kan klassens elever og børn i fritidsordningen, fx gennem en buddy-ordning, klædes på til at tage godt imod direkte integrerede elever på trods af sprogbarrierer?
- Hvordan følger I systematisk op på direkte integrerede elevers trivsel og sociale udvikling?
- Hvilke særlige tiltag kan I arbejde med for at understøtte trivsel hos ældre direkte integrerede elever, og hvem kan I evt. samarbejde med på eller uden for skolen?

